

Зокрема, необхідним є оцінювання можливостей застосування залучених джерел фінансування інвестиційних програм, тобто внесків сторонніх осіб у пайовий капітал підприємств. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Гараєв М. В. Інвестиційний потенціал підприємств залізничного транспорту: формування та розвиток. *Економіка та держава*. 2019. № 7. С. 96–99. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.7.96
2. Євась Т. В., Соколовський В. С. Інвестиційна привабливість підприємства та фактори, що на неї впливають. *Подільський науковий вісник*. 2017. № 2. С. 61–64.
3. Кунцевич В. О. Поняття фінансового потенціалу розвитку підприємства та його оцінки. *Актуальні проблеми економіки*. 2004. № 7. С. 123–130.
4. Кучерук Т. Ю., Вовк О. М. Економічне обґрунтування комплексної оцінки інвестиційного потенціалу авіа-підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2008. № 3. С. 11–15.
5. Ларка Л. С. Обґрунтування господарських рішень, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства. *Вісник НТУ «Харківський політехнічний інститут»*. 2017. № 46. С. 100–103. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/34133/1/vestnik_KhPI_2017_46_Larka_Obgrunt_hospodar_rishen.pdf
6. Lesinskiy V. et al. Substantiation of Projects that Account for Risk in the Resource-Saving Technological Changes at Enterprises / Lesinskiy V., Yemelyanov O., Zarytska O., Symak A., Koleshchuk O. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2018. Vol. 6. No. 1. P. 6–16. DOI: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2018.149942>
7. Lesinskiy V. et al. Devising a Toolset for Assessing the Potential of Loan Financing of Projects Aimed at Implementing Energy-Saving Technologies / Lesinskiy V., Yemelyanov O., Zarytska O., Symak A., Petrushka T. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2021. Vol. 4. No.13. P. 15–33. DOI: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2021.238795>
8. Bhalli M., Hashmi S., Majeed A. Impact of Credit Constraints on Firms Growth: A Case Study of Manufacturing Sector of Pakistan. *Journal of Quantitative Methods*. 2017. Vol. 1. No. 1. P. 4–40. DOI: <https://doi.org/10.29145/2017/jqm/010102>
9. Choi S., Furceri D., Huang Y., Loungani P. Aggregate uncertainty and sectoral productivity growth: The role of credit constraints. *Journal of International Money and Finance*. 2018. Vol. 88. P. 314–330. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jimonfin.2017.07.016>
10. Detemple J., Kitapbayev Y. Optimal Investment under Cost Uncertainty. *Risks*. 2018. Vol. 6. Iss. 1. P. 1–19. DOI: <https://doi.org/10.3390/risks6010005>
11. Gill A. S., Mand H. S., Sharma S. P., Mathur N. Factors that Influence Financial Leverage of Small Business Firms in India. *International Journal of Economics and Finance*. 2012. Vol. 4. No. 1. P. 33–45. DOI: <https://doi.org/10.5539/ijef.v4n3p33>
12. Jude F. A., Adamou N. Bank Loan Financing Decisions of Small and Medium-Sized Enterprises: The Significance of Owner/Managers' Behaviours. *International Journal of Economics and Finance*. 2018. Vol. 10. No. 5. P. 231–241. DOI: <https://doi.org/10.5539/ijef.v10n5p231>

УДК 368.1:338.1 (477)
JEL: G14; G22; O16

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

©2021 ЖАБИНЕЦЬ О. Й.

УДК 368.1:338.1 (477)
JEL: G14; G22; O16

Жабинець О. Й. Особливості та пріоритети розвитку ринку страхових послуг в умовах пандемії COVID-19

У статті здійснено аналіз особливостей, тенденцій і пріоритетів розвитку ринку страхових послуг в Україні в умовах пандемії COVID-19. Зокрема, проаналізовано основні показники розвитку ринку страхування протягом пандемічного 2020 р. і здійснено порівняння зазначених показників із 2019 р. Виділено основні чинники, які в сьогоденнішніх реаліях спонукатимуть споживачів до купівлі страхового захисту, висвітлено особливості взаємодії страхувальників зі страховими компаніями при укладенні договорів страхування під час карантинного періоду. Встановлено, що розвиток ринку страхових послуг в Україні в умовах глобальної пандемії коронавірусу та в нових регулятивних умовах характеризувався активним упровадженням у діяльність страхових компаній інноваційних технологій та «очищенням» ринку від слабких і неефективних компаній. Доведено, що за основними показниками розвитку ринок зазнав незначної рецесії, а отже, вплив пандемії на ринок страхування в Україні можна вважати помірним. З'ясовано, що ключовими факторами при виборі страхової компанії для купівлі страхового захисту сьогодні є: можливість придбати страхову послугу в Інтернеті; індивідуальні тарифи для кожного споживача, що базуються на їх конкретних потребах; наявність простого у використанні мобільного застосування. Таким чином, страхові компанії, які зможуть швидко реорганізувати свою ІТ-інфраструктуру, щоб спростити доступ клієнтів до страхових послуг, забезпечивши найбільш зручний спосіб (канал) взаємодії, та запропонувати продукти, що найкраще відповідають їх способу життя та потребам, будуть зміцнювати довіру споживачів і розвивати свій бізнес у рамках тих споживчих екосистем, які формуються в сьогоденнішніх турбулентних умовах розвитку.

Ключові слова: ринок страхових послуг, страхові компанії, пандемія COVID-19, диджиталізація, основні показники розвитку, продажі та врегулювання збитків онлайн.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-10-330-336>

Рис.: 3. Бібл.: 12.

Жабинець Ольга Йосифівна – кандидат економічних наук, доцент, старший науковий співробітник відділу просторового розвитку, Інститут регіональних досліджень імені М. І. Довгалецького НАН України (вул. Козельницька, 4, Львів, 79026, Україна)

E-mail: olza@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6735-4036>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56509606400>

UDC 368.1:338.1 (477)

JEL: G14; G22; O16

Zhabynets O. Yo. Peculiarities and Priorities of the Insurance Market Development During the COVID-19 Pandemic

The article analyzes the features, trends and priorities in the development of the insurance market in Ukraine in the context of the COVID-19 pandemic. In particular, the main indicators of the development of the insurance market during the pandemic 2020 were analyzed and the comparison of these indicators from 2019 was made. The main factors that in today's realities will encourage consumers to buy insurance protection are allocated, the peculiarities of interaction of insurers with insurance companies when concluding insurance contracts during the quarantine period are highlighted. It is determined that development of the insurance market in Ukraine in the context of the global coronavirus pandemic and in the novel regulatory conditions was characterized by the active implementation of innovative technologies in the activities of insurance companies and the «purification» of the market from weak and inefficient companies. It is proved that according to the main indicators of development, the market has suffered a slight recession, and therefore, the impact of the pandemic on the insurance market in Ukraine can be considered moderate. It is detected that the key factors when choosing an insurance company to buy insurance protection today are: opportunity to purchase an insurance service online; individual tariffs for each consumer based on their specific needs; presence of an easy-to-use mobile application. Thus, insurance companies that will be able to quickly reorganize their IT infrastructure to simplify the customers' access to insurance services, providing the most convenient way (channel) of interaction, and offering products that best meet their lifestyle and needs, will strengthen consumer confidence and develop their business within those consumer ecosystems that are being formed in today's turbulent conditions of development.

Keywords: insurance market, insurance companies, COVID-19 pandemic, digitalization, main indicators of development, online sales and settlement of losses.

Fig.: 3. Bibl.: 12.

Zhabynets Olha Yo. – PhD (Economics), Associate Professor, Senior Research Fellow of the Department of Spatial Development, Institute of Regional Research named after M. I. Dolishniy of the NAS of Ukraine (4 Kozelnytska Str., Lviv, 79026, Ukraine)

E-mail: olza@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6735-4036>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56509606400>

Сьогодні ринок страхових послуг розвивається як в умовах глобальної пандемії коронавірусу, так і в нових регулятивних умовах, які пов'язані зі зміною органу державного нагляду за страховою діяльністю. Сучасні умови функціонування вимагають від страхових компаній не тільки гнучкості та вміння пристосуватися до реалій сьогодення, але й виважених стратегічних рішень, які повинні забезпечити виконання основних пріоритетів їх розвитку як у поточних кризових умовах, так і в майбутньому. Зміна регулятора та пандемічна фінансово-економічна криза в економіці виступають не лише індикаторами стійкості страхової системи нашої держави та «викривачами» проблем її розвитку, але також відкривають нові можливості та перспективи як у напрямі взаємодії страхових компаній із новим регулятором (новий регулятор – нові правила – побудова ефективної взаємодії з учасниками ринку страхових послуг), так і щодо вдосконалення діяльності самих страховиків, у т. ч. у напрямі більш активнішого впровадження в їх діяльність інноваційних технологій.

Пріоритети, особливості та проблеми розвитку ринку страхування в Україні та світі в умовах COVID-19, у т. ч. у розрізі окремих видів страхування, є сьогодні предметом дослідження багатьох вітчизняних науковців, серед яких, зокрема, Боднар О.,

Волосович С. [1], Залетов О. [2], Захарченко Н., Клапків Ю., Свірський В., Сокирко О., Супрун А., Татарин Н. і багато інших. Разом із тим, швидкість та інтенсивність трансформаційних процесів, що відбуваються сьогодні на ринку страхування, а також специфіка його розвитку внаслідок одночасного впливу глобальної пандемії коронавірусу та змін у державному регулюванні вимагають подальших наукових розвідок у цьому напрямі, що обумовлює актуальність даної публікації.

Метою статті є аналіз особливостей, тенденцій і пріоритетів розвитку ринку страхування в Україні в умовах пандемії COVID-19.

Світова та національна економіка розвивається сьогодні в складних умовах глобальної пандемії коронавірусу, стрімке розгортання якої призвело до значних змін у всіх сферах життя та підприємницької діяльності. Вітчизняні страхові компанії в такий складний для держави, бізнесу та громадянського суспільства період повинні були не тільки втриматися «на плаву» як підприємства, але й забезпечити безперебійну роботу, виконуючи своє основне призначення – надання страхового захисту. Для підтримки страхових організацій в період COVID-19 Національний Банк України як майбутній новий державний регулятор ринку страхування звернувся до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, із рекомендаціями та пропозиціями стосовно підтримки

Виконано в межах НДР № III-4-20 «Детінізація та використання потенціалу сектора комерційних послуг у забезпеченні соціально-економічного зростання регіонів України».

роботи страхових компаній в умовах карантину. Для забезпечення дистанційної та безперервної роботи страховиків було запропоновано [3]:

- ✦ не застосовувати заходи впливу, зокрема штрафні санкції, до страхових компаній у зв'язку з переходом на дистанційне ведення бізнесу на період карантину, в тому числі під час укладання чи розірвання договорів, здійснення виплат, перевищення максимального терміну виплат і порушення строків відповідей на запити;
- ✦ не застосовувати заходів впливу у випадку, якщо страховик не вважає порушенням договору затримання сплати чергових внесків із боку страхувальника – фізичної особи;
- ✦ не застосовувати заходи впливу та штрафні санкції до страхових компаній на час карантину за несвоєчасне підвищення кваліфікації для керівників і головних бухгалтерів страховиків;
- ✦ надати страховим компаніям додатковий час для затвердження та оприлюднення фінансової звітності за 2019 рік.

Таким чином, незважаючи на складні пандемічні умови функціонування, страховики в Україні змогли ефективно працювати, розробляючи нові страхові продукти (зокрема, страхування від COVID-19) та переходячи на новий рівень обслуговування клієнтів (продажі та врегулювання збитків онлайнтощо). Як наслідок, знаковою тенденцією 2020 р. був перегляд бізнес-стратегій практично в усіх без винятку страхових компаніях, а дистанційний продаж і врегулювання збитків за допомогою інтернет-технологій – головними стратегічними завданнями цифровізації страхового ринку України [2].

Можливості дистанційної взаємодії страхових компаній із клієнтами (дистанційно укласти або переукласти договір страхування, внести в договір зміни чи надати документи страховику, що підтверджують страховий випадок тощо) виступають сьогодні основними індикаторами конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості вітчизняних страховиків. Однак чинні правова база та технології дистанційного обслуговування клієнтів страхових компаній істотно відстають від потреб і потребують удосконалення. Разом із тим, варто відзначити, що зазначена проблема властива не тільки страховому ринку України. Адже, незважаючи на зростання світових інвестицій в цифровізацію страхових процесів (InsurTech) – із 1,467 млрд дол. США у 2016 р. до 5,54 млрд дол. США у 2019 р., тобто майже в 4 рази [1, с. 7], навіть на високорозвинених страхових ринках (таких як США, Великобританія, Франція та Німеччина) страховики не виправдали очікувань споживачів страхових послуг щодо наданих цифрових можливостей. Результати проведеного опитування клієнтів страхових компаній дозволяють стверджувати, що в умовах гло-

бальної диджиталізації основними чинниками, які в сьогоденні реаліях спонукатимуть споживачів до купівлі страхового захисту, є [4]:

- ✦ можливість придбати страхову послугу в Інтернеті (44%);
- ✦ індивідуальні тарифи для кожного споживача, що базуються на їх конкретних потребах (42%);
- ✦ наявність простого у використанні мобільного застосунку (32%).

Крім того, дослідження компанії EIS вказують на зростаючу вимогу страхувальників щодо налагодження такої взаємодії між страховиком і клієнтом, яка полягає не стільки в наданні можливості швидко придбати страхову послугу, скільки в забезпеченні таких його трьох основних потреб [5]:

1. *Персоналізоване страхування*, яке полягає у швидкому реагуванні страхової компанії на зміну потреб клієнтів і взаємодію з ними через обраний ними канал.
2. *Підписка* (доступ до послуг через бізнес-модель підписки) та *страхування на основі використання* (наприклад, укладення договору страхування не на рік, а щомісячно), які роблять витрати прозорими й усувають острах клієнтів бути прив'язаними до не вигідних умов договору.
3. *Комплексне страхування* (всі види страхового захисту в одному полісі), яке усуває незручності, що пов'язані з необхідністю укладати декілька договорів страхування для різних сфер життя.

Аналіз основних показників розвитку страхового ринку протягом 1–4 кварталів 2020 р. (рис. 1) свідчать, що, незважаючи на серйозні негативні очікування, пов'язані з погіршенням ділової активності в економіці, та карантинні обмеження, викликані пандемією COVID-19, ринок страхових послуг продемонстрував зростання за такими показниками розвитку: кількість укладених договорів страхування; сформовані страхові резерви; обсяги зібраних премій і проведених виплат, причому кількість укладених договорів на кінець 2020 р. порівняно з 1 кварталом зросла майже в 3 рази, а обсяги страхових премій і виплат – майже в 4 рази.

Згідно з дослідженням страховиків, під час карантинного періоду внаслідок COVID-19 взаємодія страхувальників зі страховими компаніями щодо укладення договорів страхування характеризувалася такими особливостями [7]:

1. Більше половини страхувальників не стали скорочувати у 2020 р. витрати на страхування через пандемію. При цьому помітно зріс інтерес громадян до програм захисту здоров'я, а саме: до нових програм, які покривають ризики захворювання вірусом COVID-19. Підтвердженням цього є зростання частки медичного страхування у структурі ринку страхо-

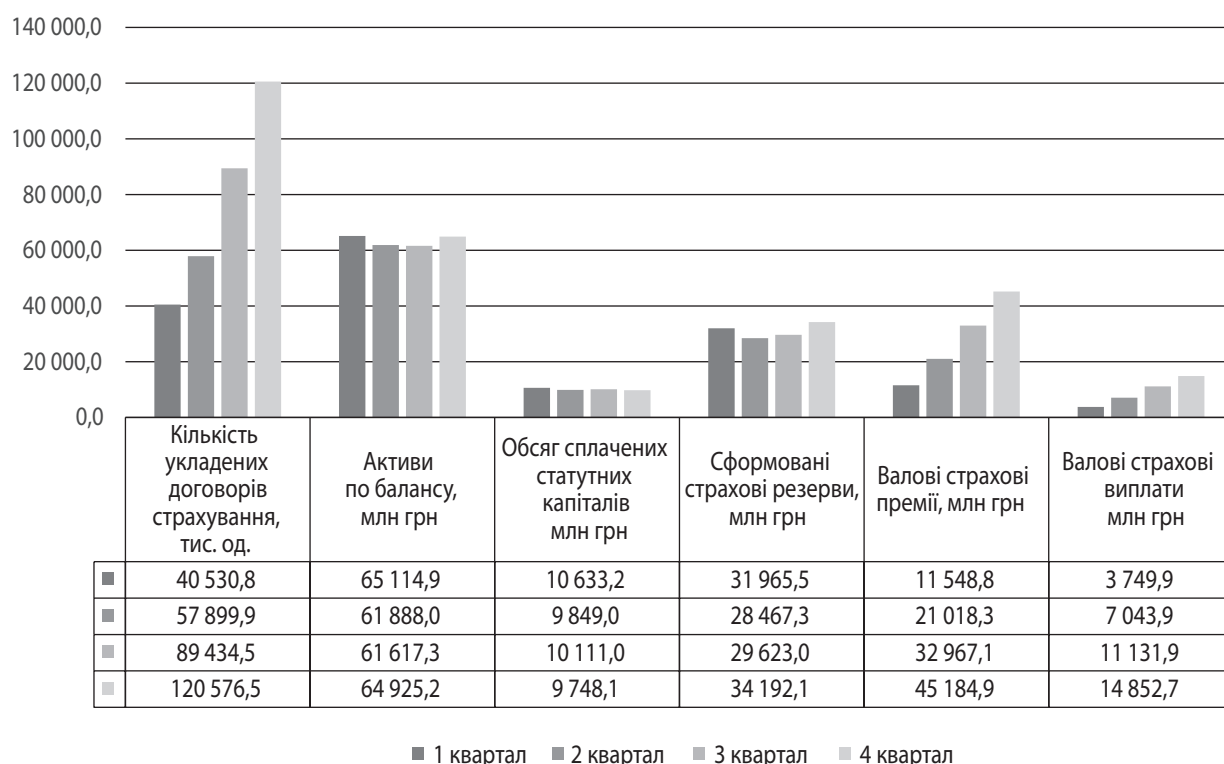

Рис. 1. Основні показники розвитку страхового ринку в Україні протягом 2020 р.

Джерело: побудовано за [6].

вих послуг за обсягами зібраних страхових премій у 2020 р. порівняно з 2019 р. (із 13% до 16%) [8].

2. Витрати 66% громадян на страхові продукти у 2020 р. збереглися на тому ж рівні, що і роком раніше. При цьому 20% навіть прийняли рішення про збільшення витрат на страховий захист. І лише 9% зазначили, що почали економити.

3. Клієнти почали прагнути підходити до витрат більш раціонально. Майже третина учасників опитування при покупці полісів стали частіше здійснювати покупки під час акцій та економити, купуючи страховий захист із франшизою.

4. Витрати на захист автомобілів – як з ОСЦПВ, так і по КАСКО – у 2020 р. також зросли. Це пов'язано з тим, що в умовах пандемії люди надають перевагу особистому транспорту над громадським і прагнуть надійніше захистити його від будь-яких непередбачених ситуацій. Отже, у структурі ринку страхових послуг за обсягами зібраних страхових премій частка КАСКО у 2020 р. порівняно з 2019 р. зросла із 15% до 19%, частка ОСЦПВ і «Зеленої карти» – із 13% до 16% [8].

Порівняння основних показників розвитку страхового ринку в Україні у 2019 р. із періодом пандемії 2020 р. (рис. 2) свідчить, що, як і інші сектори економіки, страхова сфера також зазнала впливу пандемії.

Про це свідчить зменшення у 2020 р. порівняно з 2019 р. кількості укладених договорів страхування, обсягів зібраних страхових премій і сплачених

статутних капіталів. Разом із тим, зростання обсягів виплат свідчить, що, незважаючи на критичну фінансово-економічну ситуацію, в якій опинилися також страхові компанії як суб'єкти підприємництва, сформовані обсяги страхових резервів були на належному рівні, що забезпечило здійснення страховими компаніями виплат страхувальникам за договорами, укладеними в попередні періоди.

Також у 2020 р. продовжилися процеси «очищення» ринку від слабких і неефективних компаній (рис. 3).

Здебільшого страховики залишають ринок за власною ініціативою. Серед причин, зокрема: неможливість дотримання встановлених законодавством нормативів і впровадження якісних онлайн-сервісів, що необхідні в умовах пандемії COVID-19.

Зазначимо, що тенденція до зменшення кількості страхових компаній збереглася також і у 2021 р.: за майже 5 місяців 2021 р. статус фінустанови втратили 19 страховиків, з них 4 – за заявою, а 15 – за ініціативою НБУ після анулювання таким страховикам всіх ліцензій [11].

Незважаючи на зменшення обсягів зібраних страхових премій, величина податкових відрахувань страхових компаній до бюджетів різних рівнів зростає. Так, у 2020 р. страхові компанії України сплатили до державного та місцевих бюджетів податок на прибуток в розмірі 1,674 млрд грн, що на 334 млн грн (на 24,5%) більше, ніж за аналогічний період 2019 р., і на 51,5% більше, ніж за 2018 р. [2].

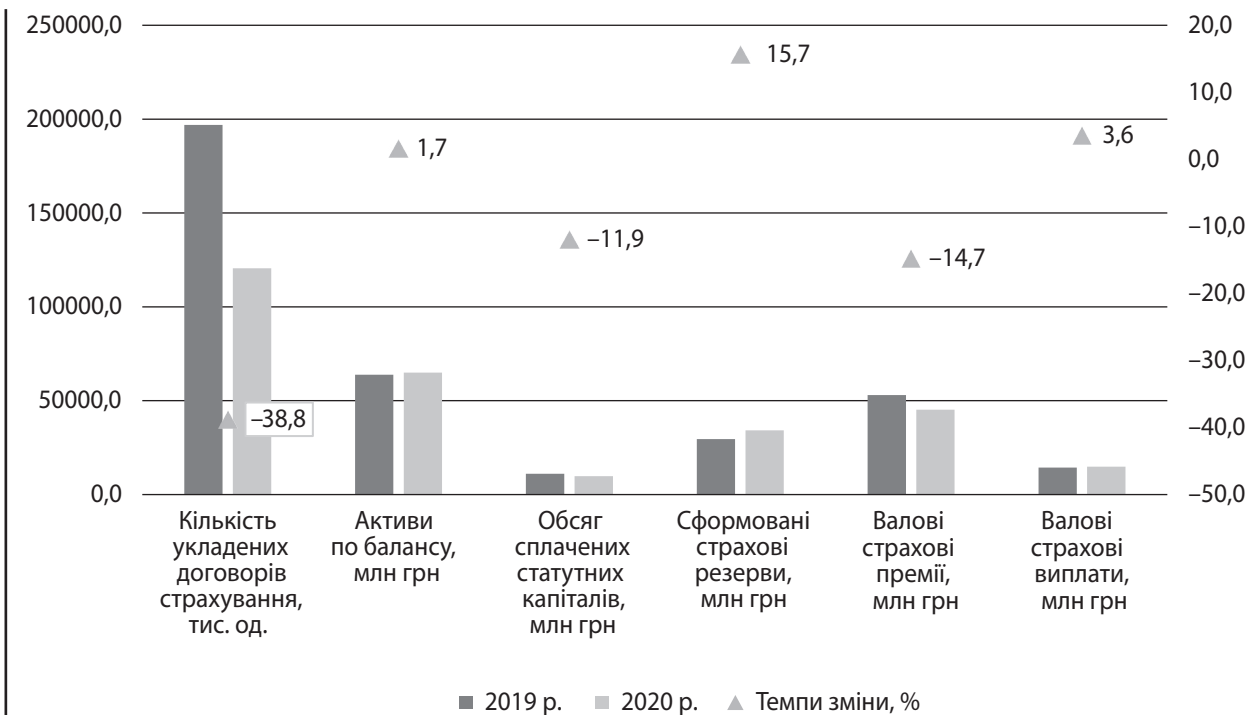

Рис. 2. Порівняння основних показників розвитку страхового ринку в Україні у 2019 р. і в період пандемії COVID-19
Джерело: побудовано за [9; 10].

Рис. 3. Динаміка кількості страхових компаній в Україні протягом 2020 р.

Джерело: побудовано за [10].

Таким чином, сьогоденні нові умови функціонування страхового сектора економіки, що зумовлені як глобальною пандемією коронавірусу, так і зміною державного регулятора, показали, що в цілому страховий сектор економіки спроможний протистояти

глобальним економічним викликам, а отже – вплив COVID-19 на ринок страхових послуг можна вважати помірним.

Разом із тим, розвиток ринку страхування в Україні стримується недосконалим регулюванням,

яке в багатьох аспектах не узгоджується із Принципами страхового нагляду (Insurance Core Principles) Міжнародної асоціації органів страхового нагляду (IAIS) та європейським законодавством Solvency. НБУ ініціює зміну правил регулювання страхового ринку, зокрема законодавства. Оновлені правила гри мають забезпечити сприятливі умови для розвитку платоспроможних і добросовісних страхових компаній, захистити їх від проявів недобросовісної конкуренції. Споживачі мають отримати додаткові гарантії того, що їхні права будуть захищені, і вони вчасно та повністю отримуватимуть страхові відшкодування. Пріоритетом для НБУ буде посилення фінансової стійкості страхових компаній, упровадження кращих практик корпоративного управління та систем внутрішнього контролю, завчасне реагування на появу фінансових проблем і порушень захисту прав споживачів фінансових послуг [12].

ВИСНОВКИ

Розвиток ринку страхування в Україні в умовах глобальної пандемії коронавірусу та нових регулятивних умовах характеризувався активним упровадженням у діяльність страхових компаній інноваційних технологій та «очищенням» ринку від слабких і неефективних компаній. За основними показниками розвитку в період пандемії національний страховий ринок зазнав незначної рецесії, а тому можна констатувати, що вплив пандемії COVID-19 на ринок страхування в Україні є помірним.

Можливість придбати страхову послугу в Інтернеті, індивідуальні тарифи для кожного споживача, що базуються на їх конкретних потребах, і наявність простого у використанні мобільного застосунку стають сьогодні ключовими при виборі страхової компанії для купівлі страхового захисту.

Вважаємо, що лише ті страхові компанії, які зможуть швидко реорганізувати свою IT-інфраструктуру, щоб спростити доступ клієнтів до страхових послуг, забезпечивши найбільш зручний спосіб (канал) взаємодії, та запропонувати продукти, що найкраще відповідають їх способу життя та потребам, будуть зміцнювати довіру споживачів і розвивати свій бізнес у рамках тих споживчих екосистем, які формуються в сьогодишніх турбулентних умовах розвитку. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Transformation of insurance technologies in the context of a pandemic / Volosovych S., Zelenitsa I., Kondratenko D. et al. *Insurance Markets and Companies*. 2021. Vol. 12. No. 1. P. 1–13. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ins.12\(1\).2021.01](http://dx.doi.org/10.21511/ins.12(1).2021.01)
2. Залетов А. Знаковой тенденцией 2020 года стал пересмотр бизнес-стратегий страховых компаний. URL: <https://forinsurer.com/public/21/02/10/4927>
3. Національний банк надав пропозиції Нацкомфінпослуг для підтримки роботи страхових ком-

паній в умовах карантину // Національний банк України. 21.04.2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalnyi-bank-nadav-propozitsiyi-natskomfinposlug-dlya-pidtrimki-roboti-strahovih-kompaniy-v-umovah-karantynu>

4. Чего хотят страхователи и почему они не доверяют страховщикам, несмотря на огромные инвестиции в улучшение качества страхового сервиса? URL: <https://forinsurer.com/news/20/11/20/38767>
5. The Customer Compass: Navigating the Future of Insurance. (2020). URL: <https://forinsurer.com/files/file00690.pdf>
6. Страховой рынок Украины: 12 месяцев 2020 года. URL: <https://forinsurer.com/stat>
7. Підсумки страхового ринку України за 9 місяців 2020 року // Broker Service Group. 01.12.2020. URL: <https://www.bsg.ua/ru/news/підсумки-страхового-ринку-україни-за-9-місяців-2020-року>
8. Огляд небанківського фінансового сектору. НБУ. Квітень 2021. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Nonbanking_Sector_Review_2021-04.pdf?v=4
9. Страховой рынок Украины: 2019 год. URL: <https://forinsurer.com/stat>
10. Страховой рынок Украины: 2020 год. URL: <https://forinsurer.com/stat>
11. Результати аналізу звітності страховиків за 2020 рік. НБУ, 30 квітня 2021 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Презентація_щодо_звітності_страховиків_за_2020_рік_результатів_нагляду_та_оцінки_бізнес-моделей_страховиків_у_2021_році.pdf?v=4
12. Звіт про фінансову стабільність. Червень 2020 року // НБУ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2020-H1.pdf?v=4

REFERENCES

- “Chego khotyat strakhovateli i pochemu oni ne doveryayut strakhovshchikam, nesmotrya na ogromnyye investitsii v uluchsheniye kachestva strakhovogo servisa?” [What Insurers Want and Why They Do Not Trust Insurers, Despite Huge Investments in Improving the Quality of Insurance Service?]. <https://forinsurer.com/news/20/11/20/38767>
- “Natsionalnyi bank nadav propozitsii Natskomfinposlug dlia pidtrymky roboty strakhovykh kompanii v umovakh karantynu” [The National Bank Provided Proposals to Natskomfinposlug to Support the Work of Insurance Companies in Quarantine]. Natsionalnyi bank Ukrainy. April 21, 2020. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalnyi-bank-nadav-propozitsiyi-natskomfinposlug-dlya-pidtrimki-roboti-strahovih-kompaniy-v-umovah-karantynu>
- “Ohliad nebankivskoho finansovoho sektoru” [Overview of the Non-banking Financial Sector]. NBU. April 2021. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Nonbanking_Sector_Review_2021-04.pdf?v=4
- “Pidsumky strakhovoho rynku Ukrainy za 9 misiatsiv 2020 roku” [Results of the Insurance Market of Ukraine for 9 Months of 2020]. Broker Service Group. December 01, 2020. <https://www.bsg.ua/ru/news/підсумки-страхового-ринку-україни-за-9-місяців-2020-року>

“Rezultaty analizu zvitnosti strakhovykiv za 2020 rik. NBU, 30 kvitnia 2021 roku” [The Results of the Analysis of Insurers' Reporting for 2020]. NBU, April 30, 2021. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Презентація_щодо_звітності_страховиків_за_2020_рік_результатів_нагляду_та_оцінки_бізнес-моделей_страховиків_у_2021_році.pdf?v=4

“Strakhovoy rynek Ukrainy: 12 mesiatsev 2020 goda” [Insurance Market of Ukraine: 12 Months of 2020]. <https://forinsurer.com/stat>

“Strakhovoy rynek Ukrainy: 2019 god” [Insurance Market of Ukraine: 2019]. <https://forinsurer.com/stat>

“Strakhovoy rynek Ukrainy: 2020 god” [Insurance Market of Ukraine: 2020]. <https://forinsurer.com/stat>

“The Customer Compass: Navigating the Future of Insurance”. 2020. <https://forinsurer.com/files/file00690.pdf>

Volosovych, S. et al. “Transformation of insurance technologies in the context of a pandemic”. *Insurance Markets and Companies*, vol. 12, no. 1 (2021): 1-13.
DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ins.12\(1\).2021.01](http://dx.doi.org/10.21511/ins.12(1).2021.01)

“Zvit pro finansovu stabilnist. Cherven 2020 roku” [Financial Stability Report. June 2020]. NBU. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2020-H1.pdf?v=4

Zaletov, A. “Znakovoy tendentsiyey 2020 goda stal peresmotr biznes-strategiy strakhovykh kompaniy” [A Significant trend in 2020 Was the Revision of the Business Strategies of Insurance Companies]. <https://forinsurer.com/public/21/02/10/4927>

УДК 336.148
JEL: E60; E62

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ В УКРАЇНІ: СТАН І НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

©2021 ЯГОДЕНКО І. В., ГОРДЕЙ О. Д.

УДК 336.148
JEL: E60; E62

Ягоденко І. В., Гордей О. Д. Державний фінансовий контроль в Україні: стан і напрями вдосконалення

Метою статті є розкриття економічної сутності поняття «державний фінансовий контроль», визначення й аналіз сучасного стану державного фінансового контролю в Україні. У статті проаналізовано думки вчених щодо визначення понятійного апарату теми дослідження та виведено теоретичне розуміння державного фінансового контролю. Досліджено питання побудови ефективної єдиної системи державного фінансового контролю. Проведено аналіз норм законодавства щодо здійснення державного фінансового контролю. Враховано думки провідних науковців, які досліджують проблематику контролю за ефективним використанням коштів державного та місцевих бюджетів, реформування в цій галузі. Проаналізовано сучасний стан державного фінансового контролю в державі, окреслено низку проблем усередині системи. Окреслено характерні недоліки функціонування елементів системи державного контролю (відсутність єдиної концепції розвитку державного фінансового контролю, поглиблення повноважень контролюючих органів, наявність великої кількості нормативно-правових актів, їх застарілість і неузгодженість), підкреслено неприпустимість дублювання функцій контролю. Визначено роль державного аудиту у формуванні успішного державного фінансового контролю в країні. Проаналізовано ризики, які впливають на формування державного фінансового контролю. Зроблено висновок, що система державного фінансового контролю в Україні не має достатнього правового, інформаційного, організаційного, комунікативного, інституційного та методологічного забезпечення, які відповідали б сучасним викликам економіки нашої держави. Вирішення проблем організації та функціонування державного фінансового контролю можливе шляхом системного вдосконалення діяльності органів фінансового контролю, підвищення рівня проведення аудиту та постійного вдосконалення системи менеджменту всередині організацій контролюючих органів.

Ключові слова: державний фінансовий контроль, єдина система державного фінансового контролю, нормативно-правова база, система управління якістю, державний аудит, ризики.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-10-334-340>

Бібл.: 8.

Ягоденко Ірина Василівна – магістрантка, кафедра фінансів імені Л. Л. Тарангул, Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи Університету державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, корпус В, Ірпінь, 08201, Україна)

E-mail: yugodenko@ukr.net

Гордей Оксана Дмитрівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул, Університет державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, Ірпінь, 08201, Україна)

E-mail: oksana_@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6938-0548>

UDC 336.148
JEL: E60; E62

Yahodenko I. V., Hordei O. D. The State-based Financial Control in Ukraine: Status and Directions for Improvement

The article is aimed at disclosing the economic essence of the concept of «the State-based financial control», defining and analyzing the current status of the State-based financial control in Ukraine. The article analyzes the opinions of scholars on the definition of the conceptual apparatus of the research topic and derives a theoretical understanding of the State-based financial control. The issue of building an effective unified system of the State-based financial control is researched. The analysis of legislation norms on the implementation of the State-based financial control is carried out. The opinions of leading scholars who study the problems of control over the effective use of both the State and the local budgets together with reforms in this area are taken into account. The current status of the State-based financial control in the country is analyzed, a number of problems within the system are outlined. The characteristic shortcomings of functioning of the elements of the State-based control system are outlined (absence of a unified concept for the development of the State-based financial control, deepening of the powers of regulatory authorities, presence of a large number of normative legal acts, their outdatedness and inconsistency), the inadmissibility of duplication of control functions is emphasized. The role of the State-based audit in the formation of the successful State-based financial control in the country is determined. The risks that influence the formation of the State-based financial control are analyzed. It is concluded that the system of the State-based